

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 30. De Francisci Vasquii Truxillii procuratione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

se audiendum venire non reuerent. Delegati iuvenes Ibitiramberanis noti erant, spesque affulserat, eorum operâ, gentis primores allici posse ad colloquium. Sed ubi ad primum pagum pervenere, Candiræus vir ferox, pagi Casiquius, audito nuncio, multa in religionem Christianam deblaterans, negat se ad Sacerdotes perrecturum; nec his contentus utrumque juvenem verborum lenociniis primum, tum intentatâ morte, pellicere tentavit, ut apud se remanerent: si id facerent, utriusque ambas filias, quas speciosas ac nobiles habebat, adpromittens; & si reuerent, certam mortem non evitaturus interminans. Major natu ex adolescentibus, quamvis matrimonio jam conjunctus, mortis metu & foedo amore dementatus, statim persuaderi se sinens, in amplexum designatæ puellæ ruit, professus se, desertis Sacerdotibus Christianis, apud Ethnicos remaniturum. Sed Philippus Pipirius, quem honoris causâ nomino, focii turpe transfugium execrans, affirmat se ritu Christiano conjugatum nullâ ferocitate, nullo mortis metu, nullius alterius puellæ venustate nobilitateve adductum iri, ut fidem Christo & conjugii suæ nuper datam violet. Ergo, inquit Candiræus, *moriæris, & despecta filia mea, imperiū, violati, pœnas lues.* Cui Pipirius: *Mori, inquit, possum, sed Christianæ Religionis leges infringere non possum.* In hæc dicentem affirmantemque, si pro ea causâ moreretur, se æternum Deo fruiturum, Candiræus & ejus assecclæ insurgunt, fustibusque crudeliter trucidatum, pro more gentis in frustra secant, & magno apparatu parricidali convivio adaptatum devorant. Interim Cataldinus & Salazarius morâ fatigati, suspicari id quod erat, ex consilio Neophytorum, eò unde venerant secundo flumine celerrimè rediere. Paucis post diebus, ex Ibitiramberanis advenis serie parricidii cognitâ, in Dei laudem latè excursum est, quòd novum hominem veteribus Heroibus dignatus fuisset immiscere. Cæterum tanta Pipirii castitatis ante adeptam gloriosam necem apud omnes æstimatio erat, ut Villaricani, audito quemdam Neophytum pro castitate conservanda occisum fuisse, nec scirent quis esset, affirmarint non alium potuisse esse, quàm Pipirium, quòd ipse oculis demissis aspectum mulierum constantissimè devitare solet.

Duorum
Neophytorum
disparitas.

Philippi
Pipirii con-
tinentia.

Forcindo.

Mors.

CAPUT
XXX.
De Francisci
Vasquii
Truxillii
procuratio-
ne.

Socii subsi-
darii.

Benevole
excipiuntur.

Regi Catho-
lici liberali-
tas.

Academia-
rum erectio-
nes.

Pauli V. de
Paraquaria
Sociis dictum
honorificum.

INTER hæc Franciscus Vasquius Truxillius, procurator ex Europâ redux, duos & viginti subsidiarios Socios in portum Boni aëris feliciter invexit. Petrus Oniatius Provincialis obvius ulnis è navibus eductos omnibus hilaritatis Religiosæ ostentamētis in Collegium induxit: ubi eos plurifariam exhilaravere sexdecim Neophyti adolescentes, ab Joanne Vaszo Gallobelgâ musicam edocti, & ab Antonio Ruifio quadringentorum leucarum itinere ad portum è Guairaniâ adducti; qui vocum ac instrumentorum dexteritate ita se probavere, ut omnium admirationem meruerint. Ludovicus Gongora Prætor, & Caranga Episcopus, advenas honorificè hilariterque etiam exceperunt. Peractis gratulationis officiis, Regis Catholici recentis litteræ expromptæ sunt, de novo jubentis è suo oratio in nostrorum Neophytorum oppidis Socios omnes ali, & recenter suis sumptibus advectos, ad loca, quo eos Provincialis destinasset; Regiâ pecuniâ transportari. Toti Provinciæ magnum ornamentum addidere ejusdem Regis Catholici litteræ, & Diploma Gregorii Decimi Quinti, quibus scholarum nostrarum auditoribus litterarios Magistrorum ac Doctorum gradus adipiscendi jus concedebatur. Cui juri eum reluctarentur in Tucumania quidam Religiosi, nescio quas litteras antiquatas expromentes, Senatus Chuquisacensis auctoritatem legitimis tabulis pro Societate interposuit. Igitur Collegium Cordubense apud Tucumanos, & Sancti Jacobi apud Chilenos, in Academiis erecta sunt. Sed & aliud à Pontifice Romano huic Provinciæ decus additum est; nam dum Franciscus Vasquius Pontificiam benedictionem de genibus efflagitaret à Paulo Quinto Pontifice Maximo, Paraquariæ Societatis operarios designante, hanc vocem audire meruit: *Vos estis decus Societatis universæ.* Quam vocem tam parvitati nostræ indebitam, quàm Pontificis benevolentia declaratricem, Vasquius quâ potuit vultus & verborum demissione excepit. Ex recentet advectis Sociis Petrus Spinosa, & Gaspar Oforius, fuso inter Indos sanguine clauere; Franciscus Diastanius flexo per Tucumaniam itinere, religiosè recusato

Philosophiam

Philosophiam docendi munere, in Guairaniæ subsidium properavit, quò antequàm perveniret, integri fermè pagi incolas à Paiaguais trucidatos, in libamentum Apostolicorum laborum, sepelivit. Reliqui, prout sese in decursu offerent, à me nominabuntur.

Sub finem anni, litteris Mutii Vitellesci Generalis cognitum est, Nicolaum Durandum Mastrillum, Petro Oniato in Peruviam revocato, suffectum esse. In cuius octennali præfecturâ quinque domicilia in Indorum terris de novo posita sunt, & totidem sedes in Hispanorum urbibus olim erectæ, jura Collegiorum accepere, & nuperrimè Estecense Collegium conditum est. Adeò ut jam Provincia universim undecim Collegia, convictoria duo, tyrocinium unum, & tredecim apud Neophytos sedes, censeret. Oniatus, cùm solummodo unum supra centum Socios ab decessore suo gubernandos suscepisset, centum & nonaginta quatuor, duplicato fermè numero, reliquit. Pleraque Collegia tripartitas quadripartitæve Sodalitates computabat, in quibus selecti Hispani, Æthiopes, Indi, ac scholarum nostrarum auditores, discretis temporibus ad Virginis amorem & virtutum exercitationem informabantur. Cordubensis Academia florebat selectu Magistrorum & discipulorum solertiâ; nec deerant inter studia intercalares ad Indos missiones, & Æthiopum Catecheses, quibus juvenes nostri Apostolicis expeditionibus initiabantur. In cæteris Tucumania Collegiis fervebat domi forisque opus Apostolicum, magno semper animarum proventu. In Calchaquina valle duæ sedes nuper positæ nutabant, ob Calchaquinorum pertinax in Europæos odium, & quorundam in Indigenas nimiam dominationem, quibus accedebat gentis pervicacia, inolitos ritus obstinatè retinentis. In Chiliensi regni metropoli perseverabat Rectorem agere Joannes Romæus, adeò integrâ famâ, ut inter innumeras calumnias, domesticis ac externis venerabilem se præbens, ingentem per se suosque colligeret messem animarum. Cuiusmodi Collegium, per regionem ducentis leucis variâ latitudine in longum protensam, Christophoro Deodato & Andréâ Agricola Germano excursionibus, opima de demone spolia, multis Ethnicis baptizatis, identidem reportabat. In Araucana valle eadem erat, quæ à me sæpius descripta Sociorum solertia, & indigenarum perversitas: colligebatur tamèn ex spinoso petrosoque agro aliquantula seges, eò gratior, quò copiosioribus parta sudoribus. Socii Chiloenses, Melchior Vanegâ duce, pergebant inclarescere, continuâ navigatione octoginta Sacella in totidem vicis per insulas sparsis inspicientes. Sub finem Oniati Præfecturæ, Joannes Pastor Marcello Lorençanæ, Assumptionis Collegio & subcensitis Neophytorum oppidis hætenus præposito, ad regimen Collegii Cordubensis evocato, successit; cuius hortamenti non segniter responderant Socii latissimè disparati. Vacillabat tamen, ob mobilitatem & ferocitatem gentis, sedes apud Guaicuræos posita, quamvis eam fulcirent Apostolicis machinamentis Antonius Moranta & Josephus Oregius. In Guairania reliquis Sociis regendis Josepho Cataldino suffectus est Antonius Ruisius, qui aucto Sociorum numero, ex Oniati præscripto, in occasionem novorum oppidorum fundandorum intendebat. Octo inibi Socii erant, Antonius Ruisius Peruanus, Josephus Cataldinus in agro Romano natus, Simon Maçera Neapolitanus, Joannes Vasæus Tornacensis Gallo-belga, Didacus Salazarus & Franciscus Ortega Bærici, Franciscus Diastanius in Insulis Fortunatis, & Christophorus Mendoça in Peruvia montibus orti, tam animis uniti, quàm nationibus dispares. Ad Paranam & Urvaicam pari ferè numero & disparitate nationum rem Christianam promovebant Didacus Boroa Castellanus, Rochus Gonçalvius Paraguarientis, Claudius Ruiër Burgundus, Thomas Urvenia Castellanus, Alfonsus Aragona Neapolitanus, Franciscus à Valle Lusitanus, Petrus Romerus Hispali natus, quibus accessit Ludovicus Bergerus è Gallo-belgica advectus, pingendi & ad modulos canendi arte peritus, qui unanimes per egregia facta, reducendis ad oppida Barbaris, Christianum Hispanicumque dilatabant imperium. Atque ut hoc temel dicam, conducibile videtur Evangelio prædicando adhiberi, sine discretione nationum, quos Deus ipse elegerit, cùm ipse disertè pronunciet: *Non vos me elegistis,*

sed

CAPUT
XXXI.
Provinciæ
status.

Sedes.

Sodalitates.

Munia.

Socii.

Parvarum
nationum
Sociorum
concordia.

Utilitas.